

TO'LQINLI ELEKTR STANSIYALARI

Magistr *Odilov S.S.* va talaba *Inomjonov T.T.* va *Mahammadjonov Sh.Z.*

Farg'ona politexnika instituti

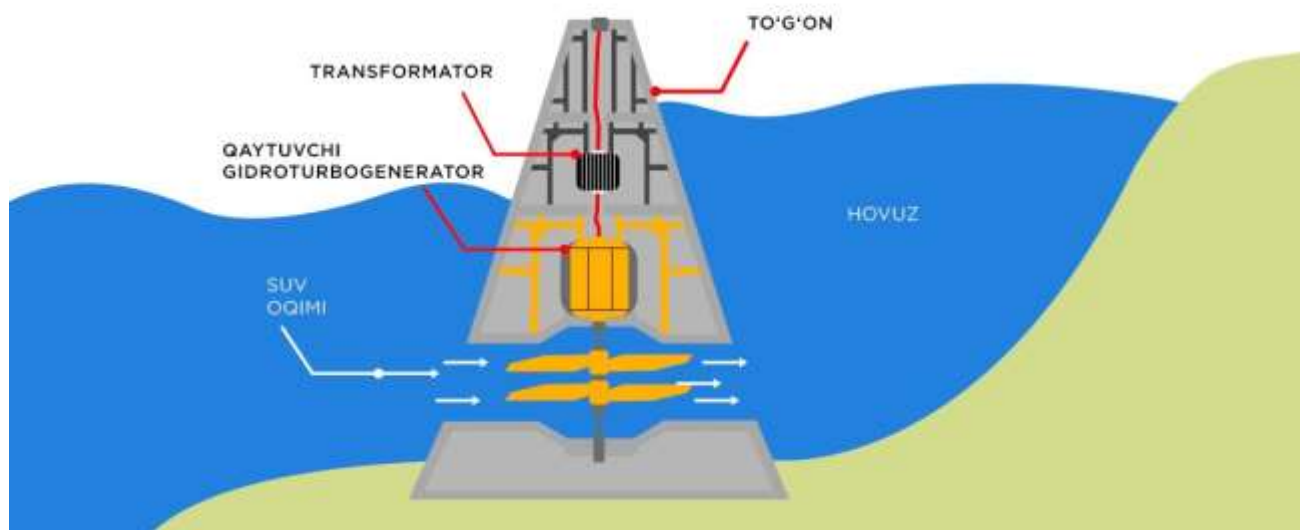
Tel: +998 94 102 24 81

Kalit so'zlar: Dinamik to'lqin energiyasi, Tidal oqim, Tidal to'g'on, Tidal energiya

Annotatsiya

Ushbu ilmiy maqolada qayta tiklanuvchi energiya manbasi To'lqin energiyasi, undan unumli foydalanish bo'yicha tavsiyalar berilgan. To'lqinli elektr stansiyalari turlari, avzalliklari va kamchiliklari yoritilib berilgan.

To'lqinli elektr stansiyasi - bu okean to'lqinlari natijasida hosil bo'lgan energiya elektr energiyasiga aylanadigan joy. Undan foydalanish uchun pastki qismida turbinali to'g'onlar quriladi, odatda daryo yoki ko'rfazning og'zida. To'g'on qurilishi natijasida hosil bo'lgan suv ombori suv oqimining har bir harakati va u ishlab chiqaradigan suvning o'tishi bilan to'ldiriladi va bo'shab ketadi, bu esa elektr energiyasini ishlab chiqaradigan turbinalarni ishga tushirish imkonini beradi.

TO'LQINLI ELEKTR STANSIYASINING ISHLASH TAMOYILI

Tizim quyidagi tarzda ishlaydi, yuqori to'lqin paytida suv turbogeneratordan o'tib, uning parraklarini aylantiradi. Aylanadigan generatorning parraklari elektr energiyasini ishlab chiqaradi. So'ngra suv oqim pasayadigan vaqtgacha maxsus hovuzda saqlanadi.

Dinamik to'lqin energiyasi



Biz bugun yashayotgan dunyoda elektr energiyasini ishlab chiqarish juda zarur, shuning uchun biz turli xil energiya manbalariga ishonishimiz mumkin. Biroq, odamlar qayta tiklanmaydigan resurslardan foydalanish orqali foydalanish mumkin bo'lgan bir nechta cheklangan resurslarni ommaviy ravishda rivojlantirmoqdalar. Bu qisman boshqa turdagi energiya ishlab chiqarishning eng yaxshi imkoniyatlarini yaxshi bilmaslik va taraqqiyot uchun zarur bo'lgan texnologiyalarga sarmoyalarning etishmasligi bilan bog'liq. Qayta tiklanadigan energiya haqida gaplashamiz. Ulardan biri dinamik to'lqin energiyasi. Bu to'lqin elektr energiyasini ishlab chiqarishning dastlabki ikkita shakli:

Tidal oqim generatori: Tidal oqim generatorlari shamol turbinalari ishlatadigan shamolga (oqayotgan havoga) o'xshash turbinalarni haydash uchun oqayotgan suvning kinetik energiyasidan foydalanadi. Tidal suv omborlari bilan taqqoslaganda, bu usul arzonroq va ekologik ta'sirga ega emas, shuning uchun u tobora ommalashib bormoqda.

Tidal to'g'on: Tidal suv omborlari baland to'lqin va past to'lqin o'rtasidagi balandlik (yoki bosh yo'qotish) farqida mavjud bo'lgan potentsial energiyadan foydalanadi. To'siq, asosan, fuqarolik infratuzilmasining yuqori narxidan, dunyo bo'ylab mavjud joylarning kamligidan va ekologik muammolardan ta'sirlanib, daryoning narigi tomonidagi to'g'ondir.



Dinamik to'lqin energiyasining afzalliklari va kamchiliklari

Ushbu energiyaning afzalligi shundaki, sarflanadigan xom ashyo umuman yo'q, chunki bu to'lqin odamlar uchun cheksiz va bitmas-tuganmasdir. Bu to'lqinlanish energiyasini hosil qiladi tükenmez va qayta tiklanadigan iqtisodiy energiya. Boshqa tomondan, u kimyoviy yoki zaharli yon mahsulotlarni ishlab chiqarmaydi va uni yo'q qilish, yadro energiyasi natijasida hosil bo'lgan radioaktiv plutonyum yoki fotoalbom uglevodorodlarni yoqish natijasida chiqarilgan issiqxona gazi kabi qo'shimcha harakatlarni o'z ichiga olmaydi.

Ushbu turdagi energiyaning asosiy kamchiligi past samaradorlikdir. Ideal sharoitlarda u yuz minglab uylarni quvvat bilan ta'minlay oladi. Biroq, katta sarmoyalar mavjud landshaft va atrof-muhitga juda salbiy ta'sir, chunki dengiz ekotizimi bevosita aralashishi kerak. Bu ishlab chiqarish zavodining narxi, ekologik zarar va mavjud energiya miqdori o'rtasidagi munosabatni unchalik foydali emas

Tidal energiya kichik shaharchalar yoki sanoat ob'ektlari uchun elektr energiyasi manbai sifatida ishlatiladi. Ushbu elektr energiyasi turli xil mexanizmlarni yoritish, isitish yoki faollashtirish uchun ishlatilishi mumkin. Shuni ham yodda tutishim kerakki, to'lqinlar dunyosidagi hamma joylar ham bir xil kuchga ega emas.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Sichkarev.V.I ,Akulichev.V.A Okeandagi to'lqinli energiya stansiyalari.M., 1989 y

2. Раджабов А., Ибрагимов М. Қайта тикланувчан энергия манбалари ва фойдаланиш технологиялари. Дарслик. 2020 й. – 375 б.
3. Вардияшвили А.Б., Абдурахмонов А.А., Вардияшвили А.А. Ноанъанавий ва қайта тикланадиган энергия манбаларидан фойдаланишда энергия тежамкорлик. Ўқув қўлланма. Қарши “Насаф” нашриёти, — 2012 йил. 184 бет.
4. Возобновляемые источники энергии: учебное пособие для вузов/А.Дж.Обозов, Р. М.Ботпаев – Бишкек, изд., 2010 г. – 218 с.